

niti ih može siromašno plemstvo plaćati. No donjoj kući pridruži se i gornja, pa tako bi zakonska osnova prihvaćena, a samo činjenici, da ju kralj Franjo po savjetu Metternichovu ne htjede prihvatiti „kao revolucionarnu i demokratsku“, ima se pripisati, da je konačno poprimila veoma blagu formu, dopuštajući seljaku kmetu slobodno seljenje i otkup od robote gotovim novcem. Uz urbarsko pitanje sabor se zabavi i protestantskim, no hrvatski su poslanici nepokolebivo branili svoj drevni vjerski zakon, ne dopuštajući, da im se to pravo otme, ma da su u stvari bili odista „nesuvremeni“. Ali nato uzmu Madžari tvrditi, da su tri slavonske županije (ili Slavonija) oduvijek čisto ugarska zemlja, a onda to isto još i za Rijeku i „ugarsko“ primorje cara Josipa. Konačno spasiše Hrvati za sebe i taj put svoje pravo, a pomogao im je i sam ban Vlačić u gornjoj kući rekavši, da je Rijeka s primorjem ne samo po historijskom pravu i geografskom položaju hrvatska, već i „po zdravom razumu“, jer nije možno, „da bi Madžari mogli imati ondje preko Hrvatâ ikakih prava“.

Posred ovih žestokih rasprava i borba umre 2. marta 1835. starac kralj Franjo I. iza četrdesetitrogodišnjega vladanja. Na prijestolu naslijedi ga sin Ferdinand V.

IV.

Ferdinand V.

(1835—1848).

Požunski sabor od 1832. do 1836. Budući da je novi vladar Ferdinand V. još 1830. bio krunjen,¹ mogao je sabor nesmetano raditi dalje, izuzevši brigu oko svečanoga poslanstva u Beč, da prisustvuje ukopu preminuloga, a da pozdravi novoga kralja. Kad je stupio na prijestolje, Ferdinandu bile su već 42 godine. Resila ga neograničena dobrota, neiscrpiva blagost i vječna pripravnost, da nešto dobro učini, ali u drugu ruku bješe tako bolježljiv i slab, da se pokazalo nužnim okružiti vladara nekim odličnim ličnostima, da mu budu prvi savjetnici. Toj „državnoj konferenciji“ stajao je na čelu knez Metternich, a uza nj i kraljeva braća nadvojvode Ludovik i Franjo Karlo. Odmah po nastupu Ferdinandovu započela je na po-

¹ Ferdinand IV., sin Ferdinanda III., umr'o je još prije oca, pa tako nije ušao u red samostalnih vladara; gl. gore str. 194—195.